

Vaikutusten ennakoarviointi Nokian kaupungin päätöksenteon valmistelussa

Hyväksytty kaupunginhallituksessa x.x.2024 § x

Sisällysluettelo

1. Vaikutusten ennakoarviointi osana päätöksentekoa	3
2. Vaikutusten ennakoarvioinnin tavoitteet ja hyödyt	3
3. Arvioitavat näkökulmat	4
3.1. Kuntalaisvaikutukset	4
3.2. Henkilöstövaikutukset	5
3.3. Organisaatiovaikutukset	5
3.4. Ympäristövaikutukset	5
3.5. Yritysvaikutukset	5
3.6. Talousvaikutukset	6
4. Vaikutusten ennakoarvioinnin vaiheet ja toteuttaminen käytännössä	7
4.1. Päätös vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä	7
4.2. Päätösvaihtoehtojen muodostaminen	8
4.3. Vaikutusten tunnistaminen ja arviointi	9
4.4. Päätös arvioinnin laajuudesta	10
4.5. Tiedon hankinta	11
4.6. Vaikutusten ennakoarvioinnin dokumentointi, päätöksenteko ja viestintä 12	
4.7. Päätöksen vaikutusten seuraaminen	14
5. Asiantuntijatuki	14
6. Perehdyttäminen ja koulutus	15
7. Liitteet	15

1. Vaikutusten ennakoarviointi osana päätöksentekoa

Kaupungissa tehtävät päätökset ovat useimmiten mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat kuntalaisiin ja kaupungin talouteen. Keskeisiä kuntalaisiin vaikuttavia päätöksiä tekevät kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus sekä lautakunnat. Mittavissa ja laaja-alaisissa päätöksentekotilanteissa päättäjien tulee voida arvioida ennalta ja jälkikäteen sekä kokonaisvaltaisesti ja pitkällä aikajänteellä, millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä on. Varsinkin laajakantoisissa asioissa päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon, henkilöstöön, talouteen sekä yrityksiin.

Vaikutusten ennakoarviointi on tärkeä osa normaalia valmistelua, hyvää hallintoa ja päätöksentekoa. Asian riittävästä selvittämisestä on huolehdittava ennen päätöksentekoa. Vaikutusten arviointi tuo tietoa päätöksenteon taustaksi ja perustaksi.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi on kirjattu kuntien tehtäväksi eri näkökulmien osalta useaan eri lakiin. Esimerkiksi ympäristövaikutusten sekä asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvien päätösten arviointi on kunnille lakisääteistä.

2. Vaikutusten ennakoarvioinnin tavoitteet ja hyödyt

Vaikutusten ennakoarvioinnin tavoitteena on jäsentää ja selkeyttää valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Sen tarkoituksena on tukea moniarvoista, tietoon perustuvaa ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria.

Vaikutusten ennakoarvioinnin avulla tehdään näkyväksi eri päätösvaihtoehtojen myönteisiä ja negatiivisia vaikutuksia keskittyen ratkaistavan asian kannalta oleellisimpiin vaikutuksiin. Päätöksenteon yhteydessä negatiivisia vaikutuksia voidaan poistaa tai lieventää ja positiivisia vaikutuksia vahvistaa. Kun päätöksentekijöille esitellään, millaisia vaikutuksia heidän tekemillään päätöksillä on, valmistelun läpinäkyvyys lisääntyy ja luottamushenkilöt voivat ottaa vastuuta päätöksenteon vaikutuksista.

Lapsivaikutusten arviointi on osa kuntalaisvaikutusten arviointia, mutta se voidaan tehdä myös erillisenä arviointina. Lapsivaikutusten arvioinnin oikeusperusta tulee lapsen edun selvittämisveloitteesta. Lapsen edun huomioimisella on todettu olevan positiivisia taloudellisia vaikutuksia ja lapsivaikutusten seuraukset ovat yhteiskunnallisesti kauaskantoisimpia. Lapsen edun mukaiset ratkaisut palvelevat usein myös muita erityisryhmiä.

3. Arvioitavat näkökulmat

Vaikutusten ennakoarviointi tehdään kuudesta eri näkökulmasta:

- kuntalaisvaikutukset
- henkilöstövaikutukset
- organisaatiovaikutukset
- ympäristövaikutukset
- yritysvaikutukset
- taloudelliset vaikutukset

Eri vaihtoehtojen vaikutuksia tarkastellaan sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Vaikutukset on arvioitava tapauskohtaisesti. Vaikutusten mahdollista ketjuuntumista on myös arvioitava.

3.1. Kuntalaisvaikutukset

Kuntalaisvaikutuksilla eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksilla tarkoitetaan päätösesityksen vaikutuksia, jotka kohdistuvat kaupungin palveluja käyttäviin henkilöihin tai henkilöihin, jotka asuvat kaupungissa, mutta eivät käytä palveluja.

Vaikutukset voivat kohdistua muun muassa terveyteen, hyvinvointiin ja oppimiseen, yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä osallisuuteen, työllisyyteen ja työelämään, arjessa selviytymiseen, tietoyhteiskuntataitoihin, turvallisuuteen ml. tietoturvaan sekä palvelujen ja sosiaaliturvan tasoon, ja palvelun saatavuuteen ja kattavuuteen kaupungin eri alueilla.

Osana kuntalaisvaikutuksia arvioidaan valtuuston 11.12.2017 § 139 päätöksen mukaisesti lapsivaikutukset. Lapsivaikutusten arvioinnilla varmistetaan, että päätökset

ovat lasten edun mukaisia, eivätkä loukkaa lapsen oikeuksia. Lapsivaikutusten tunnistaminen on vaikeampaa, koska monet vaikutukset kohdistuvat välillisesti lapsiin, mutta ovat merkittäviä heidän terveyden, kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi perheen talouteen ja aikuisten hyvinvointiin liittyvät asiat ja usein kaavoitukseen, liikkumiseen, julkiseen rakentamiseen ja julkisiin tiloihin liittyvät hankkeet.

3.2. Henkilöstövaikutukset

Henkilöstövaikutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi päätösesityksen vaikutuksia henkilöstön määrään, työtehtäviin, työaikoihin, asemaan, osallisuuteen ja koulutustarpeisiin.

3.3. Organisaatiovaikutukset

Organisaatiovaikutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi päätösesityksen vaikutuksia organisaation tehtäviin, palveluiden tuottamistapoihin ja menettelytapoihin, organisaation raportointi-, selvitys- ja tiedottamisvelvoitteisiin, luottamustoimielinten toimintaan, hallintoon ja organisaatioiden keskinäisiin toimivaltasuhteisiin.

3.4. Ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutukset kohdistuvat esimerkiksi ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön. Ympäristövaikutukset aiheutuvat yleensä välillisesti usean tekijän yhteisvaikutuksena ja ne näkyvät vasta pidemmän ajan kuluttua. Tästä syystä ympäristövaikutukset kohdistuvat erityisesti lapsiin.

3.5. Yritysvaikutukset

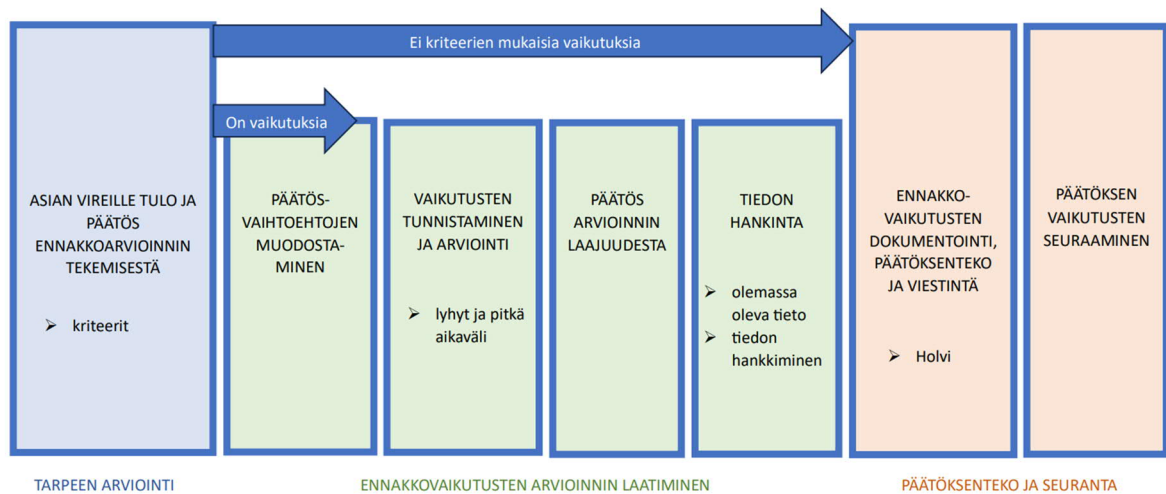
Yritysvaikutusten näkökulmasta arvioidaan muun muassa vaikutukset alueen vetovoimaan, yritysilmapiiriin ja palvelurakenteeseen. Esimerkkeinä vaikutuksia mahdollisesti aiheuttavina tilanteina voivat olla merkittävät asemakaavamuutokset tai osayleiskaavat, merkittävät palvelurakenne- ja verkostolinjaukset, merkittävästi markkinatoimintaan vaikuttavat päätösesitykset, merkittävien kilpailutusten valmistelu, merkittävät tie- tai joukkoliikennejärjestelyt, merkittävät

kehittämishankkeet tai maankäyttösuunnitelmat ja laaja palveluseleiden käyttöönotto.

3.6. Talousvaikutukset

Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kaupungin tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä. Kaupungin talouteen saattavat vaikuttaa esimerkiksi esitykset, jotka vaikuttavat väestöryhmien ja kotitalouksien asemaan ja käyttäytymiseen, yritysten toimintaan, niiden väliseen kilpailuun ja kansainväliseen kilpailukykyyn sekä markkinoiden toimivuuteen, kunnallistalouden yhteisöjen rahoitukseen, voimavarojen jakoon, työllisyyteen ja tuottavuuteen tai palvelutuotantoon. Välittömien kustannusten tai tulojen lisäksi on tarpeen laskea myös mahdollisuuksien mukaan välilliset, so. muista vaikutustyypeistä aiheutuvat kustannukset tai tulot. Tämän vuoksi taloudelliset vaikutukset on tarkoituksenmukaisinta arvioida viimeisenä muiden vaikutustyyppien arvioinnin jälkeen.

4. Vaikutusten ennakoarvioinnin vaiheet ja toteuttaminen käytännössä

4.1. Päätös vaikutusten ennakoarvioinnin tekemisestä

Esittelijä/valmistelija päättää vaikutusten ennakoarvioinnin tarpeellisuudesta alla mainittujen kriteerien perusteella. Arviossa voi käyttää apuna 4.3. kohdan mukaista tarkastuslistaa vaikutusten tunnistamiseksi. Arvio ja päätös ennakoarvioinnin tekemisestä tulee tehdä, kun asia tulee vireille.

Mikäli asian valmistelussa päädytään siihen, että vaikutusten ennakoarviointia ei tehdä, kirjataan tämä perusteluineen päätösehdotuksen perusteluihin.

Vaikutusten ennakoarviointi tehdään, kun

- päätöksellä on laajakantoisia, välittömiä ja / tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, elinoloihin ja terveyteen
- päätös on vaikea tai mahdoton perua tai korjata
- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
- kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai kyseessä on uusi palveluiden järjestämistapa merkittävälle kokonaisuudelle

- päätöksellä on laajakantoisia, välittömiä ja / tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia talouteen ja yritystoimintaan (esim. alueen vetovoimaan, yritysilmapiiriin tai palvelurakenteeseen)

Lisäksi lapsivaikutusten arviointi tehdään aina, kun päätös koskee suoraan lapsia

- suunnitellaan tai tehdään päätöksiä tai toimia, jotka koskevat suoraan tai suurta joukkoa 0 – 18 –vuotiaita lapsia ja nuoria
- asia koskee pientä joukkoa lapsia tai nuoria, mutta asia on heidän kannaltaan merkittävä
- asia koskee haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria

Kun asia koskee epäsuorasti lapsia ja nuoria, lapsivaikutusten arvioinnin tarpeellisuus arvioidaan tilannekohtaisesti.

Vaikutusten ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on esim.

- oikaisuvaatimus tai muu muutoksenhakuun liittyvä asia
- viranhaltijapäätös
- viranhaltijan/työntekijän valinta
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöasia
- tiedoksi merkittävä asia
- lausunnon antaminen.

4.2. Päätösvaihtoehtojen muodostaminen

Vaikutusten ennakoarviointia varten muodostetaan vähintään kaksi päätösvaihtoehtoa ja arvioidaan niiden vaikutuksia. Vaihtoehdot ovat 0-vaihtoehto ja muutosvaihtoehdot (0+-vaihtoehto, 1-vaihtoehto, 2-vaihtoehto jne.). 0-vaihtoehto kuvaa nykytilaa ja sitä tilannetta mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä nyt mitään. Muutosvaihtoehdot voidaan muodostaa esimerkiksi maksimivaihtoehdosta sekä minimivaihtoehdosta tai yhdestä tai useammasta kompromissiehdotuksesta.

Päätösvaihtoehtojen tulee olla todellisia vaihtoehtoja, jotta niiden muodostamisesta olisi hyötyä. Muodon vuoksi tehdyt vaihtoehdot eivät tarjoa hyvää tietopohjaa päätöksenteolle.

4.3. Vaikutusten tunnistaminen ja arviointi

Vaikutusten ennakoarvioinnissa on tärkeää tunnistaa päätösvaihtoehtojen vaikutuksia eri näkökulmista. Päätösvaihtoehtojen vaikutuksia arvioidaan edellä mainituista kuudesta eri näkökulmasta.

Päätösvaihtoehtojen vaikutukset arvioidaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tämän on päätöksenteon laadun näkökulmasta tärkeää. Vaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti. Lisäksi on otettava huomioon vaikutusten mahdollinen ketjuuntuminen.

Kunakin arvioitavan näkökulman osalta on tarkoituksenmukaista keskittyä merkittävimpiin vaikutuskohteisiin ja kohderyhmiin. Merkittävyyteen vaikuttavat esimerkiksi vaikutuksen vakavuus, kesto, laajuus, yhteisvaikutukset aiempien päätösten kanssa ja vaikutusten toteutumisen todennäköisyys. Lapsivaikutuksia arvioidessa huomioidaan lisäksi lapsen edun ensisijaisuus, syrjimättömyys, lapsen oikeus elämään ja kehittymiseen sekä oikeus tulla kuulluksi.

Tarkastuslista vaikutusten tunnistamisen tueksi

- Onko ehdotuksella haitallisia seurauksia jollekin ihmisryhmälle (tietyllä alueella asuvat, tietyn palvelun käyttäjät, eri sukupuolet, eri kieli- ja kulttuuritaustaiset, muut vähemmistöt, rajoitteita omaavat, lapset)?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen, asumiseen, liikkumiseen, ihmissuhteisiin, arjen sujuvuuteen, osallistumiseen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia ihmisten fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia ympäristöön tai luontoon?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia kaupungin tai palvelualueen talouteen?
- Onko ehdotuksella haitallisia vaikutuksia kuntalaisten palveluihin tai talouteen?
- Mitä ristiriitaisia tai kilpailevia näkökulmia asiaan liittyy?
- Millaiseen tietoon ehdotus perustuu? Mitä ei tiedetä?

Tarkastuslista lapsivaikutusten tunnistamisen tueksi

- Keitä lapsia ja nuoria muutos/päätösesitys koskettaa?
- Mitkä lapsi- ja nuorisoryhmät ovat erityisen haavoittuvassa asemassa? Miten heidän tilannettaan voitaisiin parantaa?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten asumiseen ja kasvuympäristöön?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen tai kehitykseen esimerkiksi ravitsemukseen tai päihteiden käyttöön?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten mahdollisuuksiin liikkua (joukkoliikenne, kevyen liikenteen väylät, palveluiden etäisyys)?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten harrastamiseen ja vapaa-ajan viettoon?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia palveluun osallistumiseen tai sen saavutettavuuteen?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia palvelun laatuun?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia ennaltaehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten perheiden aikuisiin?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia perheen taloudelliseen tilanteeseen?
- Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten oppimiseen?

4.4. Päätös arvioinnin laajuudesta

Vaikutusten ennakoarviointi toteutetaan asiasta riippuen laajana tai suppeana. Päätöksen valmistelijä/esittelijä päättää vaikutusten ennakoarvioinnin laajuudesta.

Laaja arviointi tehdään, kun asia kohdistuu laajasti kaupunkiin tai kuntalaisiin, asialla on muutoin merkittäviä vaikutuksia tai asiassa on merkittäviä ristiriitoja. Suppea arviointi tehdään pienemmissä ja yksinkertaisemmissä asioissa.

Laajassa arvioinnissa kyse on asioista, joissa päätöksentekoon on useita vaihtoehtoja ja päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia useisiin näkökulmiin. Laaja arviointi vaatii aikaa ja henkilöresurssia. Laaja arviointi voi edellyttää tiedon keruuta ja/tai kuntalaisten tai eri ihmisryhmien kuulemista.

Suppeassa arvioinnissa kyse on asioista, joissa päätöksen vaikutukset ovat lieviä tai niillä on vaikutusta vain harvoin näkökulmiin. Viranhaltija voi toteuttaa suppean arvioinnin valmiiksi saatavilla olevan tiedon pohjalta.

4.5. Tiedon hankinta

Vaikutusten ennakoarviointia tehtäessä kartoitetaan kysymyksessä olevan asian kannalta oleellinen olemassa oleva ajantasainen tieto esim. tilastot, indikaattorit, kyselyt, tutkimukset, selvitykset, kerätty kokemustieto tai asiantuntijanäkemykset.

Paikallisen tai alueellisen tiedon kerääminen varmistaa tiedon sijoittumisen oikeaan kontekstiin. Vaikutusten arvioinnissa käytettävän tiedon tulee olla ajantasaista, riittävän kattavaa ja liittyä arvioitavaan asiaan.

Vaikutusten ennakoarviointien kentän ollessa laaja, myös kuntalaisten osallisuuden tavat voivat vaihdella. Osassa päätöksentekoa osallisuus toteutuu erilaisten olemassa olevien foorumeiden, kuten vaikuttamistoimielinten kautta, kun taas toisissa osallisuuden toteuttamiseen tarvitaan laajemman joukon näkemyksiä. Kuntalaisten, mukaan lukien lapset ja nuoret, osallistumisen foorumit ja tavat kaupungissa on kuvattu erillisessä asiakirjassa.

Lapsilla ja nuorilla on tietoa, jota ei saada selville kuin kuulemalla heitä. Lapsilta kerättävän tiedon hankinnassa erityistä huomiota tulee kiinnittää eettisyyteen, kohderyhmän ikä- ja kehitystasoon sekä menetelmien toimivuuteen oikean tiedon saamiseksi.

Kuntalaisvaikutusten tai lapsivaikutusten arvioinnissa

- määritetään kohderyhmä ja tarvittava tieto
- sovitaan tiedon kerääjät
- varmistetaan tiedon riittävyys
- sovitaan miten, milloin, mihin mennessä ja kuka tiedon kerää

Nuorten toivomia menetelmiä kuulemiseen

- nuorille tärkeissä ja suurissa asioissa toivottiin laajaa kuulemista
- työpajat, yhteiset keskustelut (erityisesti vaikeiden ja vieraiden asioiden osalta)

- kyselyt lomakkeilla tai jalkautuen nuorten pariin (ostoskeskukset, nuorisotilat, ulkotilat, tapahtumat, some)
- piirtäminen, valokuvaus, pelillistäminen
- sosiaalinen media (äänestykset yms.)
- Vaikuttajafoorumi, Nuorisovaltuusto, Lasten parlamentti

4.6. Vaikutusten ennakoarvioinnin dokumentointi, päätöksenteko ja viestintä

4.6.1. Vaikutusten ennakoarvioinnin laatiminen/dokumentointi

Vaikutusten ennakoarviointi tehdään liitteenä olevan mallin mukaiselle vaikutusten ennakoarviointilomakkeelle lukuun ottamatta kaavoitusasioita tai muita asioita, joissa vaikutusten arviointi tehdään lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Vaikutusten ennakoarviointilomakkeella kuvataan päätösvaihtoehdot sekä tehdään ja kirjataan arviointi seuraavasti

- Verrataan eri vaihtoehtoja ja niiden myönteisiä, kielteisiä tai neutraaleja vaikutuksia eri näkökulmien osalta
- Esille nostetaan myös mahdolliset epävarmat vaikutukset
- Tunnistetaan myös mahdollisia negatiivisia vaikutuksia lieventäviä keinoja
- Arvioidaan vaikutusten merkittävyys
- Arvioidaan vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- Mikäli jonkin arvioitavan näkökulman osalta vaikutuksia ei tunnisteta, merkitään tämä kyseisen näkökulman kohdalle (esim. Ei tunnistettuja vaikutuksia)

Kehityshankejärjestelmä Kehtoon dokumentoitua tietoa kehittämisprojektin vaikutuksista voidaan hyödyntää vaikutusten ennakoarvioinnissa.

4.6.2. Päätösehdotuksen tekeminen/päätöksenteko

Ennen päätöksentekoa asian valmistelija vertailee eri päätösvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia sekä kirjaa vertailun tuloksen ja kannanoton eri vaihtoehtoihin päätösehdotuksen perusteluihin. Lapsivaikutusten arvioinnissa päätösehdotuksen perusteluihin kirjataan myös lasten kannalta paras vaihtoehto. Päätösehdotuksen perusteluihin kirjataan lisäksi muut mahdolliset päätöksenteon kannalta merkitykselliset seikat vaikutusten ennakoarvioinnista.

Mikäli kuntalaisilta tai lapsilta on kerätty tietoa päätöksen tekemistä varten, päätösehdotuksen perusteluihin kirjataan, miten se on vaikuttanut päätösehdotukseen ja mitä asioita tehdyssä päätöksessä on painotettu. Lapsivaikutusten arvioinnin osalta tuodaan esiin lisäksi, miten lapsen etu on huomioitu päätöksenteossa ja miten etua on arvioitu.

Päätösvaihtoehtojen vertailun ja niiden vaikutusten arvioinnin jälkeen toimielimen esittelijä esittää toimielimen päätettäväksi kokonaisvaikutuksiltaan parhaimpina pitämänsä ratkaisuvaihtoehdon.

4.6.3. Vaikutusten ennakoarviointien tallentaminen ja säilyttäminen Holvissa

Valmistelija huolehtii, että laadittu lopullinen vaikutusten ennakoarviointi (lomake) tallennetaan Holviin seuraavasti:

- Tallenna asialle, jota vaikutusten ennakoarviointi koskee
- Kirjaa nimike seuraavasti: Vaikutusten ennakoarviointi, asia jota arviointi koskee, arvioinnin laatimispäivämäärä, esim. Vaikutusten ennakoarviointi, kirjaamopalvelut, 15.4.2024
- Valitse asiakirjan tyyppiä Valmistelu- /pohja-aineisto.

On tärkeää tallentaa ja nimetä vaikutusten ennakoarvioinnit edellä kuvatun mukaisesti, jotta ne ovat helposti löydettävissä Holvista. Muut valmistelijat voivat tarvittaessa tutustua ja hyödyntää aiemmin tehtyjä vaikutusten ennakoarviointeja.

Vaikutusten ennakoarviointi liitetään toimielimen päätöksen liitteeksi esityslistalle ja pöytäkirjalle.

Vaikutusten ennakoarviointien säilytysaika on 10 vuotta.

Vaikutusten ennakoarvioinnit ovat lähtökohtaisesti julkisia asiakirjoja, ellei niihin sisälly julkisuuslain tai muun lain mukaan salassa pidettäviä tietoja.

4.6.4. Viestintä

Päätösehdotuksesta/päätöksestä viestitään asianosaisia ja kuntalaisia. Jos kuultujen tahojen näkemys ei ole vaikuttanut päätökseen, kerrotaan miksi.

Lapsille viestitään päätöksestä ikätason mukaisesti

- Mitä päätettiin ja miksi
- Miten heidän näkemyksensä huomioitiin
- Mitä vaikutusta kuulemisella oli
- Mitä päätös tarkoittaa heille

4.7. Päätöksen vaikutusten seuraaminen

Päätöksenteon jälkeen sovitaan miten, kuka ja millä aikataululla päätöksen toteutumista seurataan toimeenpanon aikana ja sen jälkeen, mikäli seuranta on tarpeen ottaen huomioon päätöksen laajat vaikutukset. Seurannassa arvioidaan päätöksen toteutuneita vaikutuksia

- Toteutuivatko ennakoidut vaikutukset?
- Ilmenikö vaikutuksia, joita ei ennalta osattu arvioida?
- Miten seurannasta saatua tietoa hyödynnetään tulevissa päätöksissä ja toiminnan suunnittelussa?

Tarvittaessa epätoivottuihin vaikutuksiin puututaan valmistelemalla ja tekemällä korjaavia toimenpiteitä.

5. Asiantuntijatuki

Valmistelijä tai esittelijä voi olla yhteydessä kaupungin asiantuntijoihin tuen saamiseksi erilaisten vaikutusten tunnistamiseksi tai arvioimiseksi. Asiantuntijatukea voi pyytää esimerkiksi

- Kuntalaisvaikutusten arviointi: hyvinvointikoordinaattori
- Lapsivaikutusten arviointi: varhaiskasvatuksen johtaja, varhaiskasvatuksen suunnittelija
- Talousvaikutusten arviointi: talousjohtaja, laskentapäällikkö, controller
- Ympäristövaikutusten arviointi: ympäristönsuojelupäällikkö
- Yritysvaikutusten arviointi: elinkeinojohtaja, yrityskoordinaattori

6. Perehdyttäminen ja koulutus

Esihenkilö huolehtii, että hänen alaisensa työntekijä tai viranhaltija perehdytetään tarvittaessa vaikutusten ennakoarviointien tekemiseen ja tähän ohjeeseen. Uudet valtuutetut perehdytetään vaikutusten ennakoarviointiin ja lapsivaikutusten arviointiin valtuustokauden alussa.

Vaikutusten arvioinnista on tarjolla ilmaista koulutusta ja lisätietoa

- [Ennakoarviointi – Tunnista työsi vaikutukset ihmisten hyvinvointiin - eOppiva](#)
- [Lapsen oikeudet – Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi - eOppiva](#)
- [Yritysvaikutusten arviointi - Yrittajat.fi](#) (Yritysvaikutusten arvioinnin käsikirja kuntien käyttöön)
- [Ympäristövaikutusten arviointi – ota haltuun YVA ja SOVA - eOppiva](#)
- [Suositus vaikutusten ennakoarvioinnista kunnallisessa päätöksenteossa | Kuntaliitto.fi](#)
- [Vaikutusten ennakoarviointi kunnallisessa päätöksenteossa | Kuntaliitto.fi](#)

7. Liitteet

Vaikutusten ennakoarviointilomake (EVA-lomake)